

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשנ"ט

ערב שבת קודש
פרשת בשלח
י"ב בשבט ה'תשס"ט
שנת הקהל

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

יום שלישי
ט"ז בשבט

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה: יום שני בלילה,
אור ליום שלישי, בשעה 11:16.

בהתוועדות ט"ו בשבט תשל"א הכריז הרבי:
"עכשיו הזמן שצריכים "לכבוש" העולם, על-
ידי יגיעה והוספה ביתר שאת וביתר עוז בלימוד
התורה"³¹.

עמ' 24 ועוד.

31) אפילו לבעלי עסק, וכש"כ ליושבי אוהל. וביאר השייכות
לט"ו בשבט, שכמו באילן צ"ל יגיעה רבה וזמן רב עד שבאים
הפירות, כך בתורה צ"ל 'יגעת' כדי שיהיה 'ומצאת' - לקוטי
שיחות כרך ו' עמ' 312, עיי"ש.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעיה ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ב בשבט ה'תשס"ט – י"ט בשבט ה'תשס"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ב בשבט	הלי כלים. פרק כא-כג.	הלי טוען ונטען פרק ה.	מ"ע קד.
ש"ק	י"ג בשבט	פרק כד-כו.	פרק ו.	מ"ע צו.
א'	י"ד בשבט	פרק כז-כח. הלי מקואות... בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מ"ע קט.
ב'	ט"ו בשבט	פרק כ"ד.	פרק ח.	מ"ע קט.
ג'	ט"ז בשבט	פרק ה"ז.	פרק ט.	מ"ע קט.
ד'	י"ז בשבט	פרק ח"י.	פרק י.	מ"ע קט.
ה'	י"ח בשבט	פרק יא. הט לבי וגוי. ספר נויקין והוא ספר אחד עשר.. הלי נוקי ממון.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מ"ע קט. רלו.
ו'	י"ט בשבט	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע רמ.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש	צוות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', י"ב בשבט	4:30	5:17	5:38	6:36	9:11	11:55	12:25	5:19.9	5:45
ש"ק, י"ג בשבט	4:29	5:16	5:37	6:35	9:10	11:55	12:25	5:20.8	5:46
א', י"ד בשבט	4:28	5:15	5:37	6:34	9:10	11:55	12:25	5:21.7	5:46
ב', ט"ו בשבט	4:28	5:14	5:36	6:33	9:09	11:55	12:25	5:22.6	5:47
ג', ט"ז בשבט	4:27	5:14	5:35	6:33	9:09	11:55	12:25	5:23.5	5:48
ד', י"ז בשבט	4:26	5:13	5:34	6:32	9:09	11:55	12:25	5:24.3	5:49
ה', י"ח בשבט	4:25	5:12	5:34	6:31	9:08	11:55	12:25	5:25.2	5:50
ו', י"ט בשבט	4:24	5:10	5:32	6:29	9:07	11:55	12:25	5:26.9	5:51

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטיו" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
בשלח	4:42	5:57	4:57	5:58	4:47	5:56	5:00	5:59
יתרו	4:48	6:02	5:03	6:04	4:53	6:02	5:07	6:05

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש-שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

דמיא אהרדי"ם¹⁸.

הלשון הרגיל 'ראש-השנה לאילנות' בלשון רבים, ביאורו¹⁹: כיוון שהתחלת העבודה היא מ'הריני מקבל עלי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך', היינו להשפיע על אחרים, להצמיח אילנות, ורק אחר-כך מתחיל עבודת עצמו בתפילה²⁰.

אכילת פירות:

בט"ו בשבט "נוהגים להרכות במיני פירות של אילנות"²¹, ואף שאז רק זמן החנטה, דהיינו התחלת הצמיחה, נוהגים לאכול פירות מוכנים ופירות הכי משוכחים, ואכילה כשיעור ברכה אחרונה דווקא, כי גם הסיום והתכלית כלולים כבר ב'ראש', ורואים אותם כבר אז בגלגל²². ובפרט מיני פירות שנשתבחה בהן ארץ-ישראל - "גפן ותאנה ורימון... זית שמן ורפש"²³ - "דבש תמרים"²⁴, ונוהגים לאכול גם חרובים, שיש להם שייכות מיוחדת לניסים, כסיפור הגמרא על רבי חנינא בן דוסא ש"די לו

(18) כדמוכח גם מדברי הגמרא (מועד-קטן ד,א) שאם "גמרי בהדי הדדי, ילפינן מהדדי", ראה שו"ת מהר"ם מרוטנבורג סימן ה [על תשובה זו חתום רבינו גרשום מאור הגולה, ובס' 'אגודה' מובאים הדברים בשם "נאון" - 'המועדים בהלכה' עמ' קפו. וראה שיחות-קודש תשכ"ב עמ' 189]. כל הקטע לקוח מ'תורת מנחם - התנועותיות' תשד"מ ח"ב עמ' 948.

(19) אף שלשון המשנה בריש ר"ה הוא 'ראש-השנה לאילן'. וראה לקוטי לוי-יצחק אג"ק עמ' תיג.

(20) ספר-השיחות תש"נ ח"א עמ' 283.

(21) מג"א או"ח קלא ס"ק טו. השלמה לשו"ע אדמו"ר שם ס"ח. וראה שיחת ליל ט"ו בשבט תשל"ט סל"ח. ש"פ בשלח תש"מ ס"ו. בכלל אין הדגשה לקיים את המנהג דאכילת פירות דווקא בריבים. על-פי רוב (כשחל ט"ו בשבט בחול) אוכלים את הפירות כל אחד בפני עצמו, בבית, ביחד עם בני ביתו בתוך הסעודה וכיוצא-בה (ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 209).

(22) 'התנועותיות' תשד"מ ח"ב עמ' 914.

(23) עקב ח.ח. בכפר חב"ד' גיליון 1031 עמ' 35 נדפסה הערה בגוף כת"ק של הרב, שבת נאמר: "... ט"ו בשבט קשור באכילת פירות - פירות הנאכלים, ובפרט דאה"ק וכו'". והוכיחו מזה, שיש עדיפות לפירות הארץ, כמ"ש הב"ח (סי' רח) "קדושת הארץ, הנשפעת בה מקדושת הארץ העליונה, היא נשפעת גם בפירותיה... באכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה...". (ועד"ז בס' מור וקציעה, שם, בס' בת עין פ' בהר, ובשו"ת תורה לשמה סי' תיח, וזה היה טעמם של חז"ל שנהגו כך, כמבואר בברכות מד,א) - (כפר-חב"ד' 1079 עמ' 27).

(24) רמב"ם הלכות ברכות פ"ח ה"ג [וראה אנציקלופדיה-תלמודית ערך 'דבש' בתחילתו, וש"נ].

בקב חרובין מערב שבת לערב שבת", ובהמשך לזה מסופר על כמה וכמה ניסים שאירעו לו, בהיותו 'מלומד בניסים'²⁵.

יש נוהגים לומר ליקוטים מתנ"ך וזוהר כו'²⁶ - ועל זה כתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "לא ראיתי במדינותינו נוהגים כן"²⁷.

כינוסים:

התאחדות כל האיכרים היא על-ידי ה"ראש", וכיוון שכל ארבעת הראשי שנים קשורים זה לזה, יש עניין מיוחד לכנס את בני-ישראל בראש-השנה לאילן, שיהיו כבראש-השנה הכללי "לאחדים כאחד", ובפרט כינוסים של ילדי-ישראל שלפני בר-מצווה ובת-מצווה "צבאות השם", כיוון שבהם מודגש במיוחד עניין הצמיחה והגידול, גם (ובעיקר) ברוחניות, שאז הוא עיקר החינוך "חנוך לנער"²⁸.

יש לבחור את הזמן המתאים כדי שיהיה 'ברוב עם' הכי אפשרי, בכל מקום ומקום לפי עניינו: לאחר מנחה דערב ט"ו בשבט, בט"ו בשבט עצמו, בימים שלאחרי, עד ליום השבת-קודש [פרשת יתרו], השבת דמתן-תורה (ומה טוב בכל אחד מהזמנים הנ"ל, במקומות שונים וכו')²⁹.

וכדאי ונכון להתחיל בעניין של מעשה בפועל תיכף ומיד, באופן המותר ושייך ביום השבת: א) הוספה בעניין הצדקה - אהבת-ישראל ואהדות-ישראל - על-ידי החלטה על סכום מסויים, לא רק החלטה כללית (נוסף על האפשרות לקיים מצוות צדקה על-ידי אכילה ושתייה [לחיים]), וכן על-ידי צדקה רוחנית [עצה טובה, לימוד תורה], שיפרישו לעצמם מיד בצאת השבת, ויתנו בפועל בכוקר לעני או לגבאי צדקה. ב) הוספה בחינוך הילדים, לעוררם אודות קיום המנהג דאכילת פירות ביום זה, ולהסבירם משמעותו³⁰.

(25) תענית כד,ע"ב. ספר-השיחות תנש"א ח"א עמ' 300.

(26) נדפסו לראשונה בספר 'פרי עץ הדור', ויניציאה, תפ"ח. וכמה פעמים אחרי זה, ובמיוחד בדורנו.

(27) לקוטי-שיחות כרך לא עמ' 235.

(28) 'התנועותיות' תשד"מ ח"ב עמ' 892.

(29) ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 241.

(30) שם, עמ' 222, ובהערות. וראה פירוט בכיו"ב בהתנועותיות תשמ"ה ח"ד עמ' 1220, תשמ"ח ח"ד עמ' 376, תנש"א ח"א

עכשיו הזמן לעבודה למעלה מטעם ודעת

מה בין שירת מרים לשירת דבורה • מעלת המלכות בעבודת האדם - עבודה בקבלת עול ללא חישובים אישיים • עבודה שלמעלה מטעם ודעת התגלתה דווקא בפנימיות התורה, וזו הסיבה לריבוי המופתים, מהבעל-שם טוב ואדמו"ר הזקן • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

כמוכן מהמבואר באגרת הקודש⁴ ש"חיי הצדיק (היינו חיי הגשמיים) אינם חיים בשריים כי אם חיים רוחניים שהם אמונה יראה ואהבה".
ואף שישנו הסיפור⁵ אודות תלמידי הבעל שם טוב שהצטערו על שהרהרו בו, עד שהראו להם בהיכלות דגן-עדן שמשה רבינו לומד עם תינוקות של בית רבן את הפסוק "ותצחק שרה גו'", ומסביר להם שאין מקרא יוצא מידי פשוטו⁷, ואם תאמרו איך אפשר שיהיה אצלה ספק במאמר השם, "תדעו אשר זהו מצד הגוף, ואשר גם גוף קדוש, בשר הוא", - ולהעיר, שענין זה נאמר אפילו בנוגע לשרה, שגדלה מעלתה עד שהיתה מעין חוה⁸,
[כלומר: עם היות חוה בדרגה נעלית יותר משרה, ומטעם זה לא נמנית חוה בין האמהות, להיותה נעלית מהן, מכל מקום, היתה מעין חוה. ולכן נתקן על-ידיה

א. יום שבת קודש זה, י"ג שבט, הוא היאָרצייט של הרבנית הצדקנית¹ אמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו - כהקביעות שהיתה בשנת ההסתלקות (תש"ב) ש"ג שבט חל ביום השבת-קודש פרשת בשלח.
כ"ק מו"ח אדמו"ר לא היה אז בביתו², ולא ידע על-דבר ההסתלקות, ובמילא ערך התוועדות ביום שבת-קודש זה³.
ומובן, שענין זה (שכ"ק מו"ח אדמו"ר לא היה בביתו באותה שבת, והוצרך לערוך התוועדות) הוא בהשגחה פרטית, שהרי כל העניינים הם בהשגחה פרטית, ובפרט עניינים הקשורים עם תורה ומצוות, ובפרט עניינים הקשורים עם נשמה כללית וגוף כללי - שהרי אצל צדיק, גם הגוף הגשמי הוא גוף כללי,

יום ראשון

י"ד בשבט

במנחה אין אומרים תחנון.

יום שני

ט"ו בשבט

חמישה-עשר בשבט:

* אין אומרים תחנון¹⁵.

"ראש-השנה לאילן' נוגע לדינא בארץ-ישראל - 'לענין מעשר, שאין מעשרין פירות האילן שחנטו קודם שבט על שחנטו לאחר שבט¹⁶, אבל לא מצינו בש"ס שייקרא ט"ו בשבט בשם 'יום-טוב'. המקור היחיד לכך הוא - כמבואר בראשונים¹⁷, ש"כיוון דקתני בהדי הדדי, כל ארבעה ראשי-שנים ביחד, בהא

של מנהגי ישראל¹⁸] קבע מנהג¹¹, אשר בשבוע של פרשת בשלח היה מורה לכל מלמדי התינוקות ולכל ההורים לילדים¹² קטנים, לקבץ את הילדים בשבת שירה בחצר בית-הכנסת ולספר לילדים את סיפור קריעת ים-סוף, כיצד שרו הציפורים וציפצפו בשעה שמשוה וכל בני-ישראל, אנשים ונשים, שרו את שירת 'אז ישיר', והילדים הקטנים קטפו פירות מעצי הים¹³ והאכילו את הציפורים ששרו ורקדו.
"המהר"ל היה מצווה לתת לילדים 'קאָשע' [=דייט, כדן] שיתנוה לפני התנגולים והציפורים¹⁴, לזכר פירות הים שבהם האכילו הילדים הקטנים את הציפורים. לאחר מכן היה המהר"ל מברך את כל הילדים ואת ההורים, שייזכו לחנך את הילדים ולגדלם לתורה, לחופה ולמעשים טובים".

(10) 'התוועדות' תשמ"ז שבהערה הבאה.

(11) בשעתו העיר הרב: "והלוואי היו מחדשים עתה מנהג זה בכל קהילות ישראל", 'התוועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 448 (ועיי"ש בחריפות בעמ' 454 - בלתי מוגה). ובלקוטי-שירות ח"ב עמ' 522 מבאר ההוראה מסיפור זה, עיי"ש. אולם למעשה, כשהציעו לפרסם ע"ד, נענו בהוראה: "לא להעתיק כל זה עתה - כי כנראה נשתקע המנהג לגמרי, וכשם שמצווה כ' כך כו" (=כשם שמצווה לומר דבר הנשמע, כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע - היכל-מנחם ח"ב עמ' לו, מתאריך ו' שבט תשמ"ח, אבל בס' 'לקט הליכות ומנהגי ש"ק' עמ' 75 תיקן, שהמענה היה בשנת תש"י, אלא שרצו ללמד זאת לילדים ב'חדר'. וראה להלן הערה 14.

(12) והכוונה גם לילדות - כדמוכח מקריעת ים סוף (התוועדות תשמ"ז שם, הערה 115).

(13) וראה שמות רבה כא,.

(14) והעיר הרב: "אלא שלא ראינו שכ"ק מו"ח אדמו"ר ינהוג כן [ויש לומר מהטעמים לזה - מה שכתב אדמו"ר בשו"ע (או"ח סי' שכד ס"ח) 'יש נוהגים לתת חיטים לפני העופות בשבת שירה, ואינו נכון שהרי אין מוונותיהם עליו" (דפסק כהמ"א שאוסר, ולא כמו שמסיק בס' תוספת שבת הובא באורחות-חיים שם, שכיוון שנהגו כן לשם מצווה אין להקפיד בכך), ובימינו אלו לא מצוי שיהיו תרנגולים וכיוצא בהם שמוונותיהם עליו (כפי שהיה רגיל בדורות שלפני זה בעיירות הקטנות)].

"בכל זאת, הרי זה רק בנוגע להאכלת העופות, אבל בוודאי שיש לספר לילדים את כל הני"ל, ובמיוחד - לנטוע בהם מידה טובה של רחמנות על בעלי-חיים (שמתבטאת גם בסיפור דהאכלת העופות), "ורחמיו על כל מעשיו" - ספר-השירות תשמ"ט ח"א עמ' 222.

(4) ביאור לסי' ז"ך (קמו, ב).

(5) אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' תנד.

(6) וירא יח, יב.

(7) שבת סג, א. ושי"ג.

(8) ראה ב"ב נח, א.

(1) מרת שטערנא שרה נ"ע זי"ע.

(2) בהיותו בביקורו בעיר שיקאגא (ראה קונטרס ביקור שיקאגא בתחילתו).

(3) ראה גם רשימת היומן ד"ש שבט תש"ב (נדפס ב"רשימות חוברת בתחלתה).

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת בשלח

י"ג בשבט, שבת שירה

שחרית: נוהגים לעמוד בעת קריאת השירה.¹
בבית חיינו נוהג לנגן ב"והמים להם חומה)
מימינם ומשמאלם" הראשון (יד, כב) כמו בסוף-
פסוק רגיל, ובשני (יד, כט) כמו לפני "חזק", וכן
בתיבות "ובמשה עבדו" (יד, לא). בשירה עצמה
(פרק טו) מנגנים בכל מקום שבו מוזכר שם ה':
פסוקים א.ג. ו. יא. טז. ובשירת מרים (טו, כא):
"שירו לה... בים" וכן ב"נהלת בעוזך אל נווה
קדשך" (טו, ג).²

קוראים בסוף הפרשה: "תמחה את זכר (ז' בסגול),
ואחר-כך זכר (ז' בצירי) עמלק", הן בשביעי והן

1) ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד. בדרך-כלל כשהרבי
היה עומד בקרית, הפנה פניו אל הסי' מ"ויושע" מתחילת או
מאמצע הפסוק לערך (לא היתה קביעות בזה) ועד גמר שירת
מרים; וכן עמד גם אז לאחר שנת תשל"ח, מאז שהחל לשבת
בקרית.

2) כן הוא בהקלטת קרה"ת של הבעל-קורא, הרה"ח ר' מרדכי
שוסטערמאן ע"ה. וראה "אוצר מנהגי חב"ד" עמ' ריז.

אדמו"ר^ז היה קורא בתורה את שירת הים בנוסח-טעמים
מיוחד, השונה מנוסח הקריאה דכל השנה וגם משאר השירות
שבתורה, וכן נהגו גם כל בניו. הוא לימד זאת להרה"ק הרב"ש
בן הצמח-צדק, שלימד זאת להרה"ק הרו"א אחי אדמו"ר
מהורש"ב נ"ע (לקוטו-דיבורים ח"ב עמ' 460. וראה בסה"ש
תש"ו עמ' 38, ובלה"ק בס' תולדות אדמו"ר ח"ד עמ' 1070
משוחזר בסעודת ליל שש"פ תש"ח).

3) שם, ובמנהגי פורים בעמ' 72. וראה שם הערת הרבי בארוכה.
(לכאורה אין ההוראה שייכת לקוראים במבטא ספרדי או
"ישראלי" שאינם משנים בכל מקום בין צירי לסגול).

4) כמובן, יש לדייק לקרוא את הטעם 'מונח' בשתי הפעמים.
הקורא בתורה וטעה בתיבה אחת, רגילים בין אנ"ש לחזור
רק על התיבה המוטעית, כמו כאן בניקוד תיבת "זכר" (ואין

זה בשר, מה שאין כן בצדיקים, גם הכשר הגשמי
ממש הוא רוחניות וקדושה.

ובמילא מובן שאצל צדיקים כל העניינים הם
בהשגחה פרטית, כולל גם העובדה שכ"ק מו"ח
אדמו"ר לא היה בביתו בשבת הנ"ל, והוצרך
לערוך התוועדות.

ב. העניינים שדיבר כ"ק מו"ח אדמו"ר בהתוועדות
הנ"ל - נרפסו כבר¹⁸, ולכן אחזור פתגם אחד
בקיצור:

כ"ק מו"ח אדמו"ר דיבר אז אודות מנהגי ישראל
שנקבעו על-ידי המהר"ל מפראג, ומהם - שבשבת
שירה זורקים מזון לתרנגולים ולציפורים (תחילה
לבייתות, ואחר-כך גם לאלה שבחוץ, בגלל
השבת)¹⁹, זיכרון לכך שבקריעת ים סוף נתנו פירות-
ים לציפורים²⁰.

ועל-פי מנהג זה, מובן, שעניין קריעת ים סוף
ישנו לא רק בשביעי של פסח, אלא גם בשבת שירה,
ואדרבה, מנהג זה אינו בשביעי של פסח, אלא בשבת
שירה דווקא.

ג. ובשיחה נוספת²¹ דיבר כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות
מעלת הנשים המודגשת בפרשת שירה - בשירת
מרים, ובשירת דבורה שבהפטרה דשבת שירה
דווקא (מה שאין כן בשביעי של פסח, שמפטירין
בשירת דוד)²².

ומהחילוקים שביניהם:

שירת מרים - היא טפל לשירת משה: "אז ישיר
משה גו"²³, ואחר כך "ותען להם מרים גו"²⁴. מה
שאינן כן שירת דבורה - נאמר בתחילתה "ותשר
דבורה וברק"²⁵, ובשירה עצמה - עיקר ההדגשה היא

18) בקונטרס ביקור שיקאגא ע' 60 ואילך (סה"ש תש"ב ע' 73
ואילך).

19) ראה גם הערת כ"ק אדמו"ר שם.
20) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 521 ואילך.

21) אולי הכוונה לשירת אחש"פ תרח"ן (נרפסו בסה"ש תרח"ן
ע' 277 ואילך).

22) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 139 ואילך.

23) פרשתנו טו, א.
24) שם, כא.

25) שופטים, א.

מה שקלקלה חוה בחטא עץ-הדעת, כדאיתא בזה"ר
"אתת חוה כו' אתת שרה ונחתת וסלקת כו'",

וחוה היתה מעין אדם הראשון,
לא מבעי למאן-דאמר¹⁰ "פרצוף", "שני פרצופין
בראו תחלה כו' וצלחו לשנים ועשה מן האחד חוה",
שלפי זה היתה בודאי דומה לאדם הראשון, אלא גם
למאן-דאמר¹⁰ "זנב" (ולכן הוצרך להיות "ויבן ה'
אלקים את הצלע גו' לאשה"¹¹), היתה דומה לאדם.
- והיינו, שעניין "ויבן" הוא בסדר השתלשלות, אבל
למעלה מסדר השתלשלות הרי זה באופן ד"שני
פרצופין", ולכן, גם כפי שנמשך בסדר השתלשלות
הרי היא דומה לאדם),

שהיה יציר כפיו של הקב"ה¹²,
ובכלל בתורת החסידות לא מתפעלים כל-כך
ממעלתו של אדם הראשון - ביחס למעלתו של רבי
חסידי ("א' חסידיו רבי"ן)¹³, שבודאי גדלה מעלתו
ממעלת אדם הראשון¹⁴. ואף שידוע¹⁵ "הלשון מרבינו
ז"ל שאמר... שאדם הראשון היה... למעלה מהבעל
שם טוב והאריז"ל וגם מרשב"י" - הרי זה רק מצד
מעלת גופו של אדם הראשון¹⁶, שהיה יציר כפיו של
הקב"ה),

ומבלי הבט על גודל מעלתה של שרה (מעין חוה,
מעין אדם הראשון), הנה יש עניינים שהם מצד הגוף
כו', כיון ש"גם גוף קדוש, בשר הוא" -

הרי הפירוש ד"בשר הוא" - אינו אלא בערכם
דווקא (וכיון שבערכם בשר הוא, לכן, בריבוי
ההשתלשלות בא הסיפור לתשב"ר באופן שאין
מקרא יוצא מידי פשוטו), אבל האמת היא שאצל
צדיקים גם הבשר הגשמי הוא רוחניות וקדוש.
ולהעיר, שגם בנוגע לכל בני-ישראל מצינו הלשון
קדושה בנוגע לבשר הגוף¹⁷, אבל אף-על-פי-כן הרי

9) ח"א קכב, ב.
10) ברכות סא, א.

11) בראשית ב, כב.
12) ב"ר פכ"ד, ה. הקה"ר פ"ג, יא (ב).

13) להעיר מלקו"ר ח"ד תשה, א. סה"ש תרצ"א ע' 155.

14) כ"ק אדמו"ר אמר (בבת שחוק) שמסתמא לא יתפרסמו
הדברים, כיוון שנאמר ביום הש"ק, ללא סרט-הקלטה.

15) אוה"ת ענינים ע' פו. וש"נ.
16) ראה אוה"ת שם.

17) ראה זח"ג ע, ב. שו"ע אדה"ז או"ח (מהדר"ב) סוס"ד.

לנכון לכוא בדברים קצרים ופשוטים מה שנראה לעניות-דעתי בעניין זה.

מוכא בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן בסי' לב סעיף סג - והוא מהשימוש רבא ורא"ש כמצויין שם - וזה לשונו: "הגאונים אמרו שהביתים של ראש צריך להיות אצבעיים על אצבעיים לכתחילה, ואם פיחת לא פסל, ובתים של יד אצבע על אצבע לכתחילה. וכל אצבע סתם היא גודל. ויש לחוש לדבריהם אף שלא נהגו כן". ובאגרת הקודש סימן י: "...ולכן רוב המצוות יש להם שיעור מצומצם, כמו אורך הציצית - י"ב גודלין, והתפילין - אצבעיים על אצבעיים, ומרובעות דווקא".

ואכן, על-פי דברים אלו נהגו חסידי חב"ד להדר ולהניח תפילין שגודל בתיהן (כן הוא פשוט לשונו של רבינו הזקן שם וכפי שמדייק רבינו במכתב מכ' אלול תשי"ז - אגרות קודש חט"ו עמ' תלז, וראה גם כן באגרות קודש ח"א עמ' שס, ודלא כדעת הב"ח ששיעור הנ"ל כולל את התיטורא) אצבעיים על אצבעיים.

ובנוגע למקום הנחתן של תפילין של יד, מוכא בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן סימן כז ס"ב, וזה לשונו: "צריך להניחה בגובה הבשר שבפרק הזרוע, שבין המרפק שקורין אולעמבוגין בלע"ז להכתף, וזה המקום נקרא קיבורת, אבל לא יניחנה למעלה מהקיבורת, דהיינו שלא יניחנה למעלה מחצי הפרק שבין המרפק להכתף, ואפילו בחצי התחתון של זה הפרק לא יניח בתחתיתו ממש למעלה מהקיבורת".

שיעור זה בפשטות הוא על כל חלקי בית התפילין של יד (כולל התיטורא והמעברתא), שאף חלק מהם לא ימצא מחוץ למקום הנ"ל, כנפסק ברמ"א סימן כז ס"א ובמשנה ברורה שם סימן קטן ד וכן בביאור הלכה שם, והעיקר לעניינו - כן משמע מסימת לשון אדה"ז (דלא כביאור הגר"א שם שמתיר להניח בחצי העליון, שדעת יחיד הוא).

אך דא עקא - לפי מדידות שעשיתי בזמנו (המדידות המדויקות אינן תחת-ידי כעת, אך דבר פשוט הוא ובידי כל אחד להיווכח בכך בעצמו), לבחור ברמ"א בגודל ממוצע ומתחת לכך, וכן להרבה אנשים מבוחרים, אין מספיק מקום בקיבורת להניח תפילין של אצבעיים על אצבעיים, או שעל

כל פנים נותר מרווח מועט ביותר וקשה לצמצם. פשוט וברור לכל בר דעת שבמצב כזה, שאין אפשרות גם להניח 'אצבעיים על אצבעיים' וגם להניח במקום הנכון - ההנחה במקום הנכון, שהיא מעיקר הדין, עדיפה על ה'הידור' של גודל התפילין של יד.

ואם למאן דהו (מטעמי שפיץ חב"ד וכדומה) השכל הישר וההיגיון הפשוט אינם מספיקים, כך כותב רבינו זי"ע במכתבו מיום ט' תמוז תש"ז (אגרות קודש חלק י"ג עמ' רנא): "ומה שכתב: מה יש לבכר יותר בתפילין של ראש: אם ההידור של 'אצבעיים על אצבעיים' או ההידוק היפה? תמוה! שאלתו, כי מה זה שייכות בין שני הדברים?!, ואם תמצית-לומר שאפשרי שאלה כזו, היינו שאי-אפשר שיהיו שני העניינים, מובן שההידוק במקום הוא ראשונה במעלה, כיוון שהוא מעיקרי המצווה".

הרי לנו דברים ברורים כתובים וחתומים בטבעת המלך, שההידוק במקום הנכון הוא הראשון במעלה, אם יש מזה סתירה להידור ד'אצבעיים על אצבעיים'. ולכן לפלא הוא שרבים מאנ"ש אינם מתנהגים לפי האמור, וחובת רבני אנ"ש שיחיו לעורר על דבר פשוט זה שרבים נכשלים בו.

ואסיים בטוב - בתקווה לשיפור ותיקון הנ"ל.

שמואל הסופר

1) שאין לו כל בסיס ומקור, שכן אדה"ז מביא הידור הנ"ל רק בתש"ר. בב"ח על הטור (הובא ב'התקשרות' גיליון תקמג) סי' לב פוסק "שלענין הלכה כל בעל נפש יחמיר שיהא רוחב התיטורא (במכתבי הרבי המצוטטים בפנים אינו כן, עיי"ש) אצבעיים על אצבעיים בין של ראש בין של יד". אך בלשונו של אדה"ז א"א להעמיס כנ"ל, שכן פוסק הוא במפורש "ובתים של יד - אצבע על אצבע לכתחילה" וק"ל. ונראה שהא דאנ"ש [ורבותנו נשיאנו, וכמ"ש באות חיים שם ס"ק ז] מניחים ג"כ תפילין של יד גדולות, אינו מצד ההידור האמור, אלא מכיוון שכן נהוג בתש"ר עשו ג"כ בתש"י, לנוי מצוה בלבד [פסקי תשובות סי' לב הערה 468], אך אין בזה דיוק. ופשיטא מלשון אדה"ז שם שאין עניין שיהיו ב' התפילין באותה המידה.

2) כן הוא בנוגע לתש"ר, היות שלשיטת אדה"ז בשולחנו סי' כז סי"ד "דהיינו שקצה התחתון של התיטורא יהיה מונח על מקום התחלת עיקרי השער במצחו, ונמשך המקום הראוי להיות תש"ר עד סוף מקום שמוחו של תינוק רופס" - שאלה כזו נדירה במציאות (ראה ביאור הלכה סי' כז ס"ט ד"ה עד [ף].

בנוגע לדבורה: "עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר²⁶".

ויש לבאר זה על-פי המבואר בדרושי חתונה²⁷ שישנו העניין שהכלה משפיעה לחתן, שזהו מצד מעלת ספירת המלכות ששורשה בבחינת רישא-דלא-אתידע.

והסדר בזה - שתחילה ישנה השפעת החתן להכלה, שעל זה נאמר "משמח חתן וכלה", "שהכלה היא המלכות מקבלת האור על-ידי החתן ז"א"²⁸, ואחר כך ישנו העניין ששניהם שווים, "קול חתן וקול כלה", ואחר כך ישנו העניין שהכלה משפיעה לחתן, שזהו

עניין "משמח חתן עם הכלה", "שעל-ידי הכלה הוא משמח את החתן"²⁸, שעניין זה יהיה לעתיד לבוא, שאז תהיה ספירת המלכות (כלה) למעלה מז"א, כיון שיתגלה שורשה בבחינת רדל"א.

ועניין זה מרומז גם בתורה - שתחילה נאמר "אז ישיר משה גו' ותען להם מרים גו'", ששירת מרים (אשה, מלכות) טפלה לשירת משה; אחר כך נאמר "ותשר דבורה וברק", ששניהם שווים; ואחר כך נאמר "עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר", ששירת דבורה היא העיקר.

ד. וענינו בעבודה:

מעלת ספירת המלכות שתתגלה לעתיד לבוא - מורה על מעלת העבודה דקבלת עול.

וההוראה מזה - ובפרט בדורות האחרונים

שנתגלה עניין זה - שאין להסתפק בעבודה שעל-

פי טעם ודעת, אלא יש צורך גם בעבודה דקבלת

26) שם, יב.

27) ראה ד"ה לכה דודי דש"פ תצא, י"ג אלול תשי"ד פ"ה (תורת מנחם - התוועדות ח"ב ע' 197 ואילך. סה"מ מלוקט ח"א ע' מו). וש"נ.

28) תו"א ס"פ ויגש.

עול, שהוא עניין שטות דקדושה, שכן, בקדושה, גם העבודה שלמטה מטעם ודעת, שרשה - ובמילא גם ענינה - הוא העבודה שלמעלה מטעם ודעת (כמדובר בהמאמר²⁹).

ואם אין יכולים להגיע למדרגה זו בסדר והדרגה - צריכים לילך למעלה מסדר והדרגה, שזהו עניין הריקוד לפני הכלה, שריקוד הוא עניין ההילוך שלמעלה מסדר והדרגה (כמדובר במאמר³⁰).

ויש להוסיף בזה, שעניין הריקוד הוא למעלה גם מבחינת הכלה, כתורת הבעל שם טוב³¹ בפירוש מאמר רז"ל³² "כיצד מרקדין לפני הכלה".

אין להסתפק בעבודה שעל-פי טעם ודעת,

אלא יש צורך גם בעבודה דקבלת עול,

שהוא עניין שטות דקדושה

ולהעיר מהמבואר בליקוטי תורה³³ בעניין ב' בחינות כלה, "האחד מלשון כליון שמכלה ומבלה הכל. . . והב' מלשון כלתה נפשי כו", ועניין הריקוד הוא למעלה גם מבחינת הב' דכלה, שאינה אלא עניין של כלות הנפש בלבד, ולא באופן שהוא בעצמו מגיע למדרגה זו ("ער ווערט ניט די זאך אַליין").

ה. וכאשר העבודה היא באופן של שטות דקדושה שלמעלה מטעם ודעת - פועלים שגם ההנהגה מלמעלה תהיה באופן כזה, ללא מדידות והגבלות.

ועל דרך שמצינו אצל רבי פנחס בן יאיר שאמר ל"גינאי נהרא" "חלוק לי מימך ואעבור בכך. . . חלק ליה"³⁴, כי, מצד העבודה שלמעלה מטעם ודעת

29) ד"ה באתי לגני דיו"ד שבת פ"ב ואילך (לעיל ע' 205 ואילך).

30) חסר עוד אריכות הדברים (המו"ל).

31) ראה כתר שם טוב סקע"ט.

32) כתובות טז, סע"ב.

33) דרושי שה"ש בתהלתן.

34) חולין ז, א. וראה לקו"ת תוריע כב, ג. וראה גם שיחת מוצש"פ ב' בשלה, י"ד שבת תשי"ז סל"ט ואילך. (תורת

מקום התפילין של יד

מדידה נכונה

ס"ז, ומזה היה נראה דלברק הבית על כרחך שיעור התפילין קטנים מאוד. ואולי מקום יש בזרוע ברוחב גם כן לצד הנוטה להגוף, וכעין מה שכתב אדוני אבי זקני בדברי חיים ח"ב סי' ו' דמקום יש בראש ברוחב עיי"ש, ולפי דעתי מהבדק הבית יש ראייה לאדוני אבי זקני, דעל כרחך בזרוע ברוחב ודו"ק, וכבר הארכתי בזה הרבה"ו וא"כ עדיין צ"ע לדידן, שאין סוברין כלל כהדברי חיים בזה, וגם סוברים שכל התפילין צ"ל במקומן בדברי המשנ"ב שם, ע"ד מש"כ אדה"ז (להלן סי' ד) בתש"ר "וצריך להיות כל התפילין במקום שעושה קרחה".

(2) בקשר למה שכתב שבמדידה מסוימת יש שיעור אצל נער בר-מצווה - הפנינו זאת לרב השואל, ולפי דבריו אין הדברים נכונים במציאות [ואני מדרתי אורך התיאור שלי והיא 7.5 ס"מ, ואורך הזרוע כולה כשהיא ישרה לא יותר מ-20 ס"מ, ואם-כן נעדר בר-מצווה, שאיכרי קטנים בהרבה, איך יכול להיות מקום להנחת תפילין כאלה?]

(3) בשו"ע שם נאמר ש"בגובה הבשר שבפרק הזרוע שבין המרפק... להכתף, וזה המקום נקרא קיבורת, אבל לא יניחנה למעלה מהקיבורת, דהיינו שלא יניחנה למעלה מחצי הפרק...". זאת אומרת שעד חצי הפרק נקרא קיבורת ולא יותר ואף שגובה הבשר נמשך גם שם, ולכן לא הוצרך לפרט זאת שוב בסעיף ח.

הרב י. ש. גינזבורג, עומר

מקום ההנחה הוא העיקר

שמחתי לקבל לידי את גיליונכם הנכבד לשבת פרשת שמות (גיליון תשנ"ו), ובו מצאתי להרב יוסף יצחק שי' רבינוביץ שהעיר בעניין תפילין גדולות לבעלי זרוע קטנה. ומכיוון שעל-אף חשיבותו הרבה של נושא זה לא ראיתי שידונו בו כראוי, ראיתי

בקשר למה שהעירו בגיליון תשנ"ו, בעניין תפילין של יד, דאולי מניחים אותן ח"ו שלא כראוי ר"ל.

הנה המדידה הנכונה היא, כאשר היד ישרה 180 מעלות, ולא מקופלת, אזי יש שיעור שלם גם אצל נער בר-מצווה, והכול על מקומו בא בשלום. ולהעיר דאדמו"ר הזקן בסי' כז ס"ב כתב, דהקיבורת היא למטה מחצי הפרק שבין מרפק לכתף, ולכן בס"ח לא כתב הענין ד'חצי' כמו שכתב הבית יוסף בשולחן ערוך ס"ז, כי מניח על הקיבורת, והיינו הך. עיין ביאור הלכה ס"א ד"ה בראש העצם כו'. ואם כן יסוד הלכה זו אינה מחצי ולמטה אלא היכן מקום הקיבורת, וד"ל ואכ"מ.

למי שידו קטנה במיוחד, ניתן להזמין תפילין שהתיאור והמעברת שלהם לא יהיו רחבים יותר מהצורך, ואז לא יפריע לו מה שהקציצה היא ד' על ד' סנטימטר.

הרב יוסף יצחק בלינוב, רב מרכז העיר, ב"ב

תגובה

(1) בעניין מקום ההנחה כבר העיר זאת המשנה ברורה על אתר (ס"ק ד), שלכן "נכון למנוע מלהניח תפילין גדולים", וראה בארוכה בס' הלכה ברורה להרב דוד יוסף ח"ב (בשו"ת אוצרות יוסף שבסוף הספר, סי' ז). והרה"צ מצאנז-קלויזנבורג זצ"ל בשו"ת דברי יציב (חלק אורח חיים, סימן עז אות ז), כתב וז"ל: "ובאמת נסתבכתי, דלברק הבית שן מקום תפילין הוא רק מבשר התופח עד חצי הזרוע, ולהשימוש רבא [בסוף הל' תפילין מהלכות קטנות (דף י' טור א') והובא בטור או"ח סי' ל"ב] דשיעור תפילין אצבעיים על אצבעיים, איך אפשר שמקום בזרוע להניח ב' תפילין כמו שכתוב שם בס' כ"ז

ז. ועל-פי זה יובן הטעם שיעקר גילוי המופתים היה על-ידי הבעל שם טוב³⁷ - כיון שהבעל שם טוב גילה פנימיות התורה, וכמילא גם העבודה שלמעלה מטעם ודעת, שמצד זה מתבטלים כל הגבלות הטבע, שזוהו עניין המופתים.

וכמו כן היו מופתים אצל רבינו הזקן, כידוע³⁸ הפתגם שאצל רבינו הזקן התגלגלו מופתים, אלא שלא היה פנאי להגביהם... כיון שהיו שקועים בלימוד פנימיות התורה.

אמנם, בימינו אלה שלא שקועים כל כך ("מ'איז ניט אויף אזוי פיל פארטרונקען") בלימוד פנימיות התורה, ובפרט שמצד התגברות החושך כפול ומכופל צריכים מופתים בחיי היום יום - צריכה³⁹ להיות ההנהגה עתה באופן של מופתים, למעלה מהטבע⁴⁰, עדי קיום היעוד⁴¹ "וראו כל בשר גו", שיהיה הגילוי דלמעלה מהטבע - בטבע.

(מהתוועדות ש"פ בשלח, י"ג שבט, ה'תשט"ו.

'תורת מנחם' כרך י"ג עמ' 260-265, בלתי כנוגה)

(37) ראה ספר החקירה להצ"צ נ, סע"א. סה, סע"א.

(38) אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' ער.

(39) ראה גם שיחת ש"פ בשלח, י"ב שבט דאשתקד סכ"ה (תורת מנחם - התוועדיות ח"א ע' 70). וש"נ.

(40) חסר קצת (המור"ל).

(41) ישע"י מ, ה.

בטלים כל ההגבלות.

ו. ובפרטיות יותר:

תורה בכלל היא בעל-הבית על מציאות העולם, כדאיתא בירושלמי³⁵ על הפסוק³⁶ "לא-ל גומר עלי", שעל-ידי פסק ההלכה של בית-דין משתנית מציאות העולם, שבתוליה חוזרין, וכיוצא-בזה.

אמנם, בזה גופא ישנו חילוק בין אופן הפעולה מצד גליא דתורה לאופן הפעולה מצד פנימיות התורה:

העניין ד"לא-ל גומר עלי" שמצד גליא דתורה - אינו מופת שהוא באופן של אי-התחשבות עם הטבע לגמרי, כי אם, שטבע העולם נעשה כפי פסק התורה, אבל עדיין ישנה הגבלת הטבע.

מה שאין כן מצד פנימיות התורה - כיון שעל-ידי נעשית העבודה באופן של שטות דקדושה שלמעלה מטעם ודעת, שקשור עם גילוי עצם הנשמה - אזי מתבטלים לגמרי כל הגבלות הטבע, שזוהו עניין המופתים.

מנחם - התוועדיות ח"ט ע' 58). ד"ה היושבת בגנים תשכ"ט סה"מ באתי לגני ח"א ע' רנ.

(35) כתובות פ"א ה"ב. וש"נ.

(36) תהלים נו, ג.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות' ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

יהודים, צאו מן הגלות!

לבקש את הגאולה בקול גדול

אפילו פעולה אחת של יהודי אחד, יש בכוחה לפעול את הגאולה האמיתית והשלימה - כפסק דין הרמב"ם: "צריך כל אדם שיראה עצמו... וכן כל העולם חציו זכאי וכו', עשה מצווה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה". על-דרך משל לכף מאזניים שקולה, שאפילו "משהו" יכול להטות לכף זכות.

יש להוסיף, שבזה נכללת גם הפעולה לעורר אודות התקווה והציפייה והדרישה על-דבר ביאת המשיח (דבר המקרב ופועל את ביאת המשיח), אשר גם בעניין זה מודגש הכלל ד"המעשה הוא העיקר" - לצעוק ולבקש בפועל ממש!

ועל-דרך שמצינו בנוגע לכללות עניין התפילה - שעם היותה "עבודה שבלב", "אי זו היא עבודה שבלב... זו תפילה", מכלל-מקום אין להסתפק בכוונת הלב ובמחשבה בלבד (אף-על-פי שבוודאי יודע הקב"ה מה שמכוון בליבו ומחשבתו), אלא צריך להיות דיבור בפה דווקא. שכן ביחד עם העילוי ד"קלא פנימאה", הרי "לא יתפלל בליבו בלבד, אלא מחתך הדברים בשפתיו, ומשמיע לאוזניו", היינו, שה"קלא פנימאה" הוא באופן שחודר את כל כוחות נפשו, עד שנמשך ומתגלה בדיבור ממש.

ומכיוון שכן, צריכים לצעוק בכל כוחות הנפש ובקול גדול: "עד מתי", "דאלאי גלות" [=הלאה הגלות]!

[פשוט: שאין סתירה לזה ממאמר רז"ל "המשמיע קולו בתפילתו הרי זה מקטני אמנה" - שהרי עניין זה אינו אלא כאשר יש מקום לחשוש שכוונתו בהשמעת קולו הוא "כאילו אין הקב"ה שומע תפילת לחש", מה-שאינ-כן כאשר השמעת הקול היא "כדי לכוון יותר"].

והעיקר, כאמור, גאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו בפועל ממש.

(משיחת שבת פרשת בשלח, שבת שירה, ט"ו בשבט תשמ"ו - התועדויות ה'תשמ"ו, כרך ב' עמ' 508)

לצעוק ולבקש מתוך שמחה

ישנם הטוענים שצריכים אמנם לצעוק "עד מתי", אבל אף-על-פי-כן מכיוון שנמצאים ביום השבת, ש"אין עצב בו", ואדרבה: "וקראת לשבת עונג" - אין מקום לצעוק "עד מתי", שהרי צעקה זו קשורה עם הצער על הגלות!

על כך אומרים להם - אדרבה, תצעקו "עד מתי" מתוך שמחה!

ובמכל שכן וקל וחומר: אם כל עניין של תורה ומצוותיה צריך להיות מתוך שמחה, הרי על אחת כמה וכמה שבנוגע למצווה רמה ונישאה כהציאה מהגלות, יציאת כל בני-ישראל והשכינה מהגלות - בוודאי ובוודאי שצריכה להיות מתוך שמחה הכי גדולה! ומכיוון שכן, צעק "דאלאי גלות" מתוך "שטרעם" ושמחה גדולה!

...ולכן מכריזים עוד הפעם: "אידן, גייט אַרויס פון גלות" ... [=יהודים, צאו מן הגלות]!

יש לכם שאלות וקושיות - השאירו אותם בגלות, או שתיקחו איתכם גם את השאלות והקושיות, ו"תשבי יתרץ קושיות ואיבעיות", ובכל אופן, העיקר הוא - "גייט אַרויס פון גלות"...

(שם עמ' 527-528)

וארכין משה ית ידיה על ימא בחוטרא רבא... וביה חקיק... תלת אבהת עלמא ושית אימהתא ותריסר שבטי דיעקב (תרגום יונתן)

על המטה שבו בקע משה את הים היו חקוקים שמות שלושת האבות, שש האימהות ושמות י"ב שבטי ישראל. ויש להבין, מדוע נחקקו על המטה שמות שש האימהות (ובכלל זה זלפה ובלהה), הרי "אין קורין אימהות אלא לארבע" (ברכות טז)?

אלא עניין קריעת ים-סוף ברוחניות הוא לפעול שהעולם התחתון, כפי שהוא במציאותו, יהיה כלי להשראת השכינה. כדי להביא את העולם למצב זה חייבת להיות עבודה פרטית דווקא, לתקן את כל פרטי העולם.

משום כך נקרע הים לי"ב גזרים (תנחומא), כנגד י"ב השבטים. כל שבט ושבת עבר בנתיב משלו וזאת כדי להדגיש את חשיבות העבודה הפרטית.

לכן נחקקו על מטהו של משה גם שמות כל שש האימהות, מכיוון שבכך באה לידי ביטוי החלוקה לי"ב שבטי ישראל.

ההוראה בעבודתנו: לא כדעת הסוברים שיש לחולל מהפכות ולתקן את הכלל כולו, בבת-אחת; עיקר הכוונה ותכליתה היא עבודה פרטית, בעניינים פרטיים, לבאר לעם את ההלכות הנצרכות בחיי היום-יום. בדרך זו, דווקא יוכשר העולם לגילוי אלוקות.

(ליקוטי שיחות כרך ו, עמ' 304-305)

ויראו העם את ה', ויאמינו בה' ובמשה עבדו (יד, לא)

"ויראו העם את ה'" - היינו שם הוי' דלתתא, עלמא דאתגליא, שיש בו השגה, ושייך בו לשון יראה, יראת בושת, כמשל היראה את המלך.

"ויאמינו בה'" - היינו שם הוי' דלעילא, עלמא דאתכסיא, שאינו נראה ומושג, ולא שייך בו בחינת יראה, כי אם בחינת אמונה.

(תורה אור בשלח, סבא)

ויאמינו בה' (יד, לא)

לא נגאלו אבותינו ממצרים אלא בזכות האמונה (מכילתא בשלח יד, לא)

יש שני סוגי אמונה:

האחת היא אמונה שכלית. לדוגמה - אדם המאמין בקב"ה מפני שהגיונו מחייב כי "אין דבר עושה את עצמו". אמונה זו מבוססת, למעשה, על קיומה של הבריאה ונובעת ממנה, ומשום כך היא גם מוגבלת לאור האלוקי המצומצם בחוקי הטבע ומלוכב בהנהגת העולם. אין היא כוללת אור אלוקי שלמעלה מהנהגת הטבע וענייני העולם.

האמונה השנייה היא אמונה טבעית ופנימית. זוהי אותה אמונה הקיימת בלב כל יהודי ויהודי, הקשור בעצם מהותו לאלוקות ו'מונח' אצלו אלוקות, גם בדרגת האור העל-טבעי.

"בזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים" - מצרים, לשון מיצר, מסמלת את הגבלות הטבע. בני-ישראל התעלו תחילה מן ה"מיצר" הרוחני של הגבלות הטבע, ואז האירה אצלם אמונה שאינה מוגבלת לאור האלוקי המלוכב בטבע. בזכות אמונה זו, השנייה, יצאו אף מן המיצר הגשמי - יציאת מצרים כפשוטה.

(ליקוטי שיחות כרך א, עמ' 239)

מצוות התלויות בארץ

חשיבות ידיעת ההלכות לתושבי ארץ-הקודש ולמבקרים בה
• הרבי מורה לשלוחים המגיעים לארץ לרכוש ידיעות במצוות האלה • עם זה, נזהר הרבי מהספקות הקשורים בכשרות הפירות וכו', ומבקש שלא להביא להתוועדויות דברים החייבים בתרומות ומעשרות • לרגל ראש-השנה לאילנות, ט"ו בשבט

ב'ח' אדר תשי"ג כותב הרבי להרה"ג ר' דוד אסף מחיפה (אגרות קודש כרך ז, עמ' קפג):
 באתי בהצטתי במה שכבר דיברתי בכמה מקומות ותודה לאיל שעלתה בידי, להנהיג בכל מקום לימוד ברבים שיעור על-כל-פנים של איזה רגעים דהלכות המצוות הנוגעים למעשה בחיי היום יומיים... ולהדריים בארץ-הקודש תבנה ותכונן הרי בוודאי ישנם גם-כן [=ספר] לקוטים מהלכות הנוהגות בארץ בזמן הזה. וגודל הנחיצות בזה אינו דורש ביאור, והרי סוף-סוף הרי זה כל האדם את האלקים ירא ואת מצותיו שמור.
 בהתוועדות אחרון של פסח תשמ"ג (התוועדויות תשמ"ג כרך ג, עמ' 1343), אמר הרבי:
 כשם שקיימת ההבדלה בין קודש לחול, כך קיימת ההבדלה בין ארץ הקודש לחוץ לארץ, ובהתאם לכך, ישנו חילוק בין המצוות שבארץ, למצוות שבחוץ לארץ, מצוות התלויות בארץ וכיוצא-בזה, היינו, שבכל מקום ישנם עניינים מיוחדים השייכים באופן מיוחד למקום זה, אף שתורה אחת לכולנו.
 גודל הזכות באפשרות לקיים את המצות התלויות בארץ, בעוד התייחסות של הרבי לנושא: בנוגע לקיום המצוות התלויות בארץ - נאמר בגמרא (סוטה יד, א): "נתאוה משה רבינו ליכנס

אחריות מיוחדת על הנוסעים לארץ-ישראל
 "הרי ישנם בארץ-ישראל כמה חיובים שאינם

פרשת בשלח

ובני-ישראל יוצאים ביד רמה (יד,ח)

ביציאת מצרים אנו מוצאים דבר והיפוכו: מצד אחד היתה יציאת מצרים מתוך חיפזון, "ואכלתם אותו בחיפזון" (בא יב,יא) וכן, "כי ברח העם" (בשלח יד,ה). מאידך גיסא, בני-ישראל יצאו "ביד רמה", מלך-מלכי-המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו נגלה עליהם וגאלם גאולה שלימה, ותכף ומיד לאחר היציאה הוקפו בענני הכבוד ולא נחפזו עוד.
 שתי תכונות אלה, המנוגדות לכאורה זו לזו, רומזות לשתי נקודות מרכזיות בעבודת השם: "סוד מרע" - "לא תעשה"; ו"עשה טוב" - "עשה".
סוד מרע - בשעה שקיים חשש של רע, יש 'לברוח' ממנו תיכף ומיד. בני-ישראל, בהיותם במצרים, הבינו כמה שפל הוא הרע של מצרים, ולכן בהזדמנות ראשונה שניתנה להם לברוח משם, אצוריצו בכל כוחם ומרצם וברחו משם מהר ככל האפשר.
ועשה טוב - עם זה, נהגו באופן ד"ביד רמה" בכל ענייני "ועשה טוב". אמנם, גם בכיוון של "ועשה טוב" נדרשת זריזות - "מצווה הבאה לידך אל תחמיצנה" - אך בכל זאת אין הדבר מגיע לגודל החיפזון שבו יש לנקוט כשמדובר ב"סוד מרע".

(מתוך מכתב-כללי, ראש-חודש ניסן תשמ"ו. התוועדויות תשמ"ו כרך ב, עמ' 863)

ויצעקו בני-ישראל אל ה' (יד,י)

אמרו רז"ל (ב"ר פמ"ז): "האבות הן הן המרכבה". לפי זה - בני-ישראל הם בדוגמת אופני המרכבה; צעקת בני-ישראל ("ויצעקו בני-ישראל אל ה'") היא בדוגמת שירת האופנים, שהיא "ברעש גדול". התעוררות זו של בחינת "אופן" דקדושה, גרמה ל"ויסר את אופן מרכבותיו" של פרעה, שהרי "זה לעומת זה עשה אלוקים", וכש"הקול קול יעקב" נשמע, אזי אין "ידי עשיו" שולטות.

(אורי-התורה נ"ד, כרך א, יחזקאל עמ' קעג)

ואתה הרם את מטך (יד,טז)

על הגאולה העתידה נאמר (ישעיהו יא) "הנהיף ידו על הנהר גו' והכהו לשבעה נחלים", ולא נזכר 'מטה'. מהו אפוא סוד ההבדל בין יציאת מצרים לבין הגאולה העתידה? משה לא נזקק למטה כדי לקרוע את הים, אלא כדי לעורר ולהמשיך דין ועונש על מצרים, כמאמר רז"ל (שמות-רבה פ"ט), "אין הקב"ה רודה את הרשעים אלא במקל". ואילו לעתיד-לבוא, שאז יתפרדו כל פועלי און, לא יהיה עוד צורך במטה.

("וככה" תרל"ז פרק ק"ט, עמ' קפט)

[ולאותם הרוצים בדווקא להביא לכאן מוצרים כדי לגרום לקירוב הדעת - עצה לקנות מוצרים בחו"ל שאין בהם כל חששות - בכספי ארץ ישראל, אז יהיה לכך אותה חשיבות, על דרך מה שנאמר "וצרת בכסף"].

ומהראוי להודיע דברים אלו לארץ ישראל.

את דבריו סיים הרבי במין מליצה:

בהגיע התקופה של "שבת ומנוחה לחי עולמים" - לא יהיו כבר הגבלות כלל, משום שהכול יהיו נאמנים על הפרשת תרומות ומעשרות, כדברי חז"ל "ש"עם הארץ אינו משקר בשבת" (ירושלמי דמאי ריש פרק ד').

בהתוועדויות לא נותנים הכשר על 'משקה'

בתחילת חודש אלול תשל"ג הגיע לניו-יורק העסקן החסידי הרה"ח ר' משה-שלמה סלונים, כדי לגייס כספים ל"רשת אהלי יוסף יצחק". בין השאר מסר (באמצעות מזכירות הרבי) בקבוק משקה שהביא מארץ הקודש.

בתגובה כתב לו הרבי ('אגרות קודש' כרך כח עמ' שה):

תו"מ [=תרומות ומעשרות], שביעית וכו'?

ושוב: זה היה אחרי המאורע של שמיני עצרת תשל"ח. נוצר צורך להכין בעבור הרבי יין מיוחד ללא סוכר. בסמיכות לחודש ניסן תשל"ח הכין אחד מחשובי אנ"ש בארץ-הקודש ת"ו, על-פי בקשת אחד ממזכירי הרבי, 15 בקבוקי יין מהודר בתכלית עבור הרבי, ובנו ש' הביאו.

הרבי בתגובה ('מקדש מלך' כרך א' עמ' 43)

כתב:

נתקבל ותשואות חן תשואות חן כי כוונתם רצויה ביותר וכו' -

על-פי הודעתי (ובפרהסיא וכו') מכבר שעל-פי מאמרו חכמינו וזכרונם לברכה שלא לבייש את מי שאין לו וכו' בקשתי שלא להביא כו' כל העניינים שצריך להיות הפרשת תרומות ומעשרות וכו' כשרות (השגחה וכו') בכלל שזה שייך גם בחו"ל - גם בנידון זה כן הוא. ואתם הסליחה.

וראה גם מה שפרסם עורך המאור הרב מאיר אמסאל (ב"המאור" ניסן-אייר תשמ"מ עמ' 21), צוטט בשולי המכתב ב'מקדש מלך' (שם).

ושוב נחלץ הרבי להבהיר עניין זה בהתוועדות שבת קודש פרשת וישב תשמ"ז (התוועדויות תשמ"ז כרך ב' עמ' 115):

ענינה של התוועדות הוא - התעוררות על עניני יהדות, תורה ומצוותיה, עד להפצת המעיינות חוצה, ואין לנצל מעמד זה כדי לקבל "הכשר" על "וודקא"!!

ולכן, אין להכניס כי אם את סוג המשקה שהיו רגילים להכניס עד עתה, כלומר, להכניס משקה שאין שום ספק ושאלה על כשרותו (אפילו ספק דרבנן), מכיוון שבדקו ומצאו שהוא כשר בתכלית, למהדרין מן המהדרין, ולא סוגים אחרים.

וכאן הוסיף הרבי:

ובזה נכלל גם שלא להביא ולהכניס משקה מארץ-ישראל מצד עניני תרומות ומעשרות, ובפרט בשנה זו שניתוסף גם ענין השמיטה. ומה גם שאין צורך לטרוח ולהביא משקה מהתם להכא, בה בשעה שיכולים להשיג משקה כאן ללא כל טרחה.

בחוץ לארץ, ולכן איתא בתשב"ץ (קטן - סתקנ"ט) שאם אינו בטוח בעצמו שיוכל להישמר במצוות אלו, אל ייסע לארץ - ישראל - התבטא הרבי בהתוועדות יום ב' דהג'השבוועות תשט"ז (תורת מנחם כרך טז, עמ' 3549). באותה הזדמנות ביאר הרבי את דברי התשב"ץ שלכאורה אינם מובנים וכן ענה על השאלה: וכי בחו"ל אין יצר הרע - עיין שם.

הרקע לשיחה זו - הרעיון שהעלה הרבי בדבר שיגור קבוצת תלמידים שלוחים לארצנו הקדושה. מטרת השליחות היתה לחזק את יושבי הארץ בכלל ואת חסידי חב"ד ותושבי כפר חב"ד במיוחד, לאחר האסון שאירע שם. כידוע, באור ליום ב' דראש חודש אייר תשט"ז, נרצחו חמישה תלמידים מתלמידי בית-הספר החקלאי בכפר-חב"ד, עם מדריכם הי"ד, בידי מחבלים מסתננים.

כשנכנסו התלמידים השלוחים בליל ג' תמוז אל הרבי ל'יחידות', השמיע לפנייהם שיחה מיוחדת ובה אמר (תורת מנחם כרך יז, עמ' 27):

עליכם ללמוד את העניינים השייכים במיוחד לארץ-ישראל, כמו דיני תרומות ומעשרות, וכן לידע את הברכות שאומרים כאשר באים לירושלים, משיגיע לצופים - כפי שנתבארו בספרים וקונטרסים שונים בעניינים אלו, ובוודאי תלמדו ותחזרו זאת היטב, כיוון שמדובר [=לגביכם] אודות עניינים בלתי רגילים.

הרבי ציין: "הגם שתוכלו לשאול ולשמוע עניינים אלו מבני ארץ-ישראל, מכל מקום, מוטב שתלמדו ותדעו זאת בעצמכם...!".

בניין הארץ בגשמיות וברוחניות

בשנים תשל"ו, תשל"ז ותשל"ח שיגר הרבי קבוצות שלוחים לארץ-הקודש (ראה בארוכה ספר השליחות, קה"ת תשמ"ז, עמ' 580 ואילך).

"נאמר בעת התחלת השליחות", כתב הרבי מאוחר יותר, בראש חודש שבט תשל"ט (שם עמ' 612), "אשר כמה מטרות ותועלויות בנסיעתם ובשליחותם, נוסף על הכוונה העיקרית - ביסוס

המצב בארץ-הקודש תבנה ותכונן, לא רק על-ידי דיבור ומעשה סתם ועזר גשמי ורוחני בכללות, כי אם בתור שלוחים, ששלוחו של אדם כמותו, להראות דוגמא חיה לאחרים שמהם יראו וכן יעשו".

כשרבי דיבר על השליחויות האלה בפעם הראשונה, בהתוועדות י"ט כסלו תשל"ו (שם עמ' 581), התבטא:

במשך הימים (או השבועות) הקרובים ייסעו עשרה יהודים - כדי ללמוד תורה ולקיים מצוות, ובמיוחד המצוות התלויות בארץ, ל"כולל" ולישיבת חב"ד בירושלים העתיקה.

וכן ייסעו עשרה יהודים לצפת . . . ויעסקו שם בלימוד התורה וקיום המצוות ובישוב הארץ כפשוטו.

והוסיף לאחר-מכן (בש"פ מקץ תשל"ו - שם עמ' 585):

עליהם ללמוד שם בהתמדה ושקידה הן נגלה והן חסידות, ובשעות הפנאי - לעסוק בהפצת היהדות בכלל ובהפצת המעיינות בפרט. ובכך נכלל, כמובן, גם קיום המצוות התלויות בארץ.

בהתוועדות יו"ד שבט תשל"ו ערך הרבי סיום על מסכת כתובות ונימק זאת בכך ש"שם מדובר גם-כן בענייני חביבות העלייה לארץ-הקודש" (שם עמ' 587). ובאותו מעמד הגדיר הרבי את מטרת השליחות ("עיקר עניינם של השלוחים הוא"): בניין הארץ ברוחניות ובניין הארץ בגשמיות, זאת על-ידי התורה ומצוותיה וכיוצא-בזה.

בהדרג על מסכת כתובות, שהשמיע הרבי ביו"ד שבט (וש"פ בשלח) תשל"ו, לכבוד נסיעת הקבוצה הראשונה של השלוחים, אומר בין השאר (אות ד'):

גם באיסור היציאה מארץ-ישראל יש שני עניינים (א) מחמת קדושת הארץ (וזה נוגע גם לקיום המצוות התלויות בארץ), (ב) מחמת בחירתו של הקב"ה בארץ-ישראל שניתנה לישראל.

ובשולי השיחה באו דיונים נרחבים (ראה במיוחד הערות 31-30 שם). הרב מרדכי מנטליק, ר"מ ישיבת תומכי-תמימים המרכזית וחבר הנהלתה, שעמד בראש

קבוצת השלוחים הראשונה תשל"ו, ונשלח ע"י הרבי ללוותם בשלב הראשון להגעתם לארצנו הקדושה - מסר לראש הממשלה דאז יצחק רבין את דברי הרבי ששמע ב'יחידות' טרם נסיעתו (מקדש מלך כרך ב, עמ' 476):

"הרבי שליט"א שלח שלוחים, עדה קדושה לירושלים העתיקה ועדה קדושה לצפת עיר הקודש, שעניינם להשתתף בכניין הארץ ברוחניות, לעודד ולחזק את היהודים הנמצאים שם ממכר, בלימוד התורה ובקיום המצוות בהידור ובכלל זה מצוות התלויות בארץ..."

בין התנאים שהוצגו לשלוחים - נאמר במפורש (סיפורה של שליחות עמ' 33): לקיים המצוות התלויות בארץ.

כדי ללמוד - יש ללמוד

בשיחת טלפון שהתקיימה אור ליום ג' פרשת תצווה תשל"ו בין הרה"ח ר' חנוך שי' גליצנשטיין, מנהל ישיבת תורת אמת או, לבין מזכירות הרבי "אורות תפקידם של השלוחים (התלמידים) שיחיו לארץ הקודש ת"ו" (פורסמה ב'התקשרות' גליון שיב מדור זה עמ' 13) אנו מוצאים את הדרישה הבאה:

שאלה: מה הכוונה מצוות התלויות בארץ?

מענה: הם הרי מקיימים.

שאלה: האם לקבוע שיעור לימוד בזה?

מענה: הם הרי מקיימים, ממילא אין צורך בלימוד (מיוחד). אך מכיוון שכאשר ייקלעו למקום [ש] ישנה חלישות במצוות התלויות בארץ, ועליהם [מוטל הרי] לעודד וכו' אודות עניין זה - צריכים לדעת הדינים.

כד' אלול תשמ"ה, במהלך כנס לצבאות השם, אומר הרבי (התוועדות תשמ"ה כרך ה' עמ' 2857): "מכיוון שבחודש אלול נמצא המלך בשדה - כידוע ביאור אדמו"ר הזקן - יש להוסיף במיוחד במצוות הקשורות עם "שדה", כמו: תרומות ומעשרות לכהן וללוי ולעני, וכמו כן מצוות חלה". כלומר: בחודש אלול - יש לשים דגש מיוחד על מצוות התלויות בארץ.

בשנת תשי"ז ביקר איש תורני נכבד בארץ הקודש, ובשובו דיווח לרבי דיווח מפורט על הביקור. הרבי הגיב בפליאה ('אגרות קודש' כרך טו עמ' תנב):

כן לפלא, שכנראה לא ניצל ההזדמנות לברכת הפרשת תרומות ומעשרות.

התלבטות בעניין מצות מארץ הקודש

בשנת תשי"ד העלה אחד מאנשי רעיון "לקצור חיטים, לשמרם לבררם ולטחנם בארץ הקודש במיוחד בשביל כ"ק אדמו"ר".

הרבי הגיב על-כך במכתב מ"א אייר תשי"ד ('אגרות קודש' כרך ט' עמ' כח"כט):

מה שכותב אודות התכנית למצה שמורה. הנה כיוון שקשור זה בענייני תרומות ומעשרות, עדיין לא באתי לידי מסקנא בעניין מסובך זה. כיוון שנמחרו בארץ (צבי לצדיק בשולחן-ערוך יורה דעה [סימן שלא סעיף ב]).

והרבי ממשיך:

ואף שלהנמצאים בארץ יש הנהגה ברורה ופשוטה בזה הרי בוודאי בדאי-אפשר שאני, מה שאין-כן להנמצאים בחוץ לארץ, ודי למובין, ובלי נדר כשתיהר איזה החלטה בזה אודיע.

שנה אחת (ראה התקשרות גליון תרפ"ה עמ' 11) בליל א' דראש השנה לא הונח רימון על השולחן בבית כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, מאחר שלא היה בנמצא רימון.

יהודי נשוא-פנים מארץ הקודש ת"ו עמד אז ואמר לרבי שהביא עמו רימונים מארץ הקודש, והוא יודע בוודאות שהם נטולי כל חשש של תרומות ומעשרות וכיוצא-בהן. הרבי נטל את הרימון הביט בו, אך הניחו בצד בלי לומר דבר.

בהמשך הזכיר שוב האורח בהתלהבות את הרימון שהביא, ומרוב התרגשות כמעט בכה. אך בסופו של דבר הפטיר הרבי: "מן הסתם כך נגזר; הבה נמשיך הלאה".

אמנם היו שנים (ראה 'המלך במסיבו' כרך ב' עמ' שיג ועוד) שהביאו רימונים מארץ הקודש

והרבי בירר האם יודעים שאין זה ערלה ושנפרד תרומות ומעשרות ואמרו את נוסח הפדיון, ואז אכל מהם.

ומעניין לעניין:

אתרוגי כפר חב"ד היו מובאים לרבי על-ידי נציגי כפר חב"ד והרבי היה נותן להם את ברכתו. אולם "בשנה שאחר שנת השמיטה, לא היו מביאים לרבי אתרוגים מכפר חב"ד" - אוצר מנהגי חב"ד תשרי עמ' רסט.

לעתיד לבוא יהיו הכול נאמנים

שנים רבות במהלך התוועדות, בדרך כלל אחרי אמירת מאמר החסידות ובזמן שהרבי לא אמר מאמרי חסידות היה זה בסמיכות לסיום ההתוועדות, היה הרבי מחלק בקבוקי משקה לבעלי שמחה פרטיים (לרגל ברית, בר-מצווה, חתונה וכדומה). הסדר היה שבעלי השמחה היו מעמידים בקבוקים והרבי היה מוזג מהבקבוק מעט משקה לכוסו, ואז מוזג מכוסו חזרה לבקבוק, מנער מעט בשתי ידי (כשהוא הופך את הבקבוק כמה פעמים), מוזג מעט לכוסו של המקבל ומגיש לו את הבקבוק.

כשהיו בקבוקים רבים, מזג הרבי תחילה מכל הבקבוקים לכוסו (וכשזה התמלא - גם לתוך כוס זכוכית נוספת), ולפני שמסר לכל אחד מהמביאים את הבקבוקים מזג מכוסו לבקבוקים הנ"ל.

משנת תשל"ה פסק נוהג זה לבעלי שמחה פרטיים, אך המשיך ביתר שאת לגבי מנהלי מוסדות ועסקי ציבור עבור אירועים מרכזיים וכן שלוחים ברחבי העולם.

הרבי ביקש שמי שמקבל בקבוק יכריז לפני הקהל בקול רם על הפעילות שלשמה הועמד הבקבוק, וכן - בשבת קודש - שיחלק מעט מהמשקה בין המסובים עתה, כדי שהדבר לא יהיה הכנה משבת לחול.

גם בחורים שהגיעו מארץ הקודש ל'קבוצה' בשנים הראשונות (תש"כ-תשכ"ט) הביאו עמם בקבוקים. אחדים מהם נשאלו על-ידי הרבי: האם

זה אחר הפרשת תרומות ומעשרות וכל הדברים הטובים?..

בי"ד אלול תשכ"ז כותב הרב חמ"א חודוקוב (צילום המכתב נדפס בספר 'ימי תמימים' כרך ג' עמ' 524. וראה גם שם עמ' 507) לרב אפרים וולף:

"כידוע ישנם מהבאים מאה"ק ת"ו הנוהגים להעמיד משקה בעת ההתוועדות, ובאשר הבאים הם מחוגים שונים ומהם כאלה שאינם יודעים להזהר וכן לדעת ברור בדבר הפרשת תרומות ומעשרות וכו', וקשה לעסוק בכירור הדבר בעת ההתוועדות, ובייחוד להשיב פניהם ריקם כדי שלא לביישם.

"לכן כעת התקנה שלא להעמיד כלל משקה משם, וכנ"ל שלא לבייש, ולזה נא לעורר את כל הנוסעים מארץ הקודש ת"ו שלא יטריחו ואל יוציאו כסף לצורך וכו'".

ואכן, במכתב-חוזר ששיגרה ופרסמה הנהלת ישיבת תומכי-תמימים המרכזית מיום כ' אלול תשכ"ז "הודעה לאנשי שיחור" (נדפס שם עמ' 509), הועתקה ההוראה האמורה ככתבה וכלשונה ("פתיחתה: "מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א נתקבלה הודעה כלהלן": כידוע.. וכו').

ובו ביום כותב הרב אפרים וולף לרב חדקוב (שם עמ' 510): "הודענו לאנשי בקשר לתקנה שלא להעמיד משקה מאה"ק".

כמה שנים לאחר מכן, בהתוועדות ש"פ ויקרא ג' ניסן תשל"ב ('שיחות קודש' תשל"ב כרך ב' עמ' 61), מוצא הרבי לנכון להבהיר זאת ברבים:

וכאן המקום להבהיר, כי ישנה שמועה כי אחדים שבדעתם להגיע להכא מארץ ישראל ולהביא עמם עניני מאכל, כדי לפעול באמצעות זה עניין קירוב הדעת וכו' (ראה סנהדרין קג, ב. ובכ"מ).

אבל לגביהם הרי ישנו חיוב הפרשת תרומות ומעשרות, ויש כאלו שאינם (בקיאים די בעניינים אלו, או שלא) יודעים בכלל על דבר זה. לכן, כדי להבהיר מראש וכדי "שלא לבייש את מי שאין לו" מודיעים ומבקשים שלא יביאו לכאן דברים שיש שאלה לגביהם אם הם מחויבים בהפרשת תרומות ומעשרות.